

Dünyada elə şəxsiyyətlər var ki, onlar millətin inkişafı naminə gördüyü işlərlə, öz həyat və yaradıcılıqları ilə təkcə bir nəslin yox, bir neçə nəslin formalaşmasında mühüm rol oynayır. Bu insanlar bütün həyatını müəyyən bir amal üzərində qurur, daim axtarışda olur, öz fəaliyyətləri ilə xalqın yoluna işıq salırlar. Belə şəxsiyyətlərdən biri də Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin görkəmli nümayəndələrindən olan, AMEA-nın vitse-prezidenti, Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru, Əməkdar elm xadimi, "Şöhrət" və "Şərəf" ordenli, Milli Məclisinin Elm və təhsil komitəsinin sədri, akademik İsa Həbibbəyli. Oktyabrın 16-da böyük alim ömrünün 70-ci ilinə qədəm qoyur.

O, 1949-cu ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Danzikkəndində anadan olub. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunun Naxçıvan filialının Dil-ədəbiyyat fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirib.

1980-ci ildə "XX əsrin əvvəlləri Azərbaycan romantik lirikası" mövzusunda namizədlik, 1996-cı ildə isə "Cəlil Məmmədquluzadə: mühiti və müasirləri" mövzusunda doktorluq dissertasiyalarını müdafiə edib.

Akademik İsa Həbibbəyli XIX-XX əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatının nümayəndələrinin, bir çox görkəmli yazıçılarımızın irsinin

çayına mənən çox bağlıdır. O, bir neçə dəfə öz müsahibələrində də Arpaçayın onun ruhunda böyük yer tutduğunu, bu çayın səsi ilə yataraq, onun səsi ilə oyandığını deyib. İsa Həbibbəylinin uşaqlığı ilə yanaşı, şəxsi taleyi və cəmiyyətə baxışının formalaşmasında, ədəbi düşüncəsinin zənginləşməsində də Arpaçayın böyük rolu olub. Alim bu çaya olan sevgisindən "Arpaçayı daşa bilməz" adlı mənsur poemanı yazıb.

Şairlik bir ədəbiyyatçı kimi sanki İsa Həbibbəylinin ruhuna hopub. Gənclik illərində alimin şeirləri respublika və rayon qəzetlərində işıq üzünə görüb. Onun poetik yaradıcılığında doğma vətənə bağlılıq, azər-

İsa Həbibbəyli AMEA-nın xeyirxahlıq və humanizm nümunəsidir

tədqiqatçısıdır. Alimin tədqiqat obyektinə olan yazıçılar arasında ilk yerdə Mirzə Cəlil Məmmədquluzadənin adı gəlir. O, "Cəlil Məmmədquluzadə. Cümhuriyyət", "Mirzə Cəlil və Məmmədquluzadələr. Məktublaşma", "Cəlil Məmmədquluzadə: taleyi və sənəti" kimi kitablarda böyük yazıçının keşməkeşli həyatını və zəngin yaradıcılığını dərinləndirib araşdırıb. Təsədüfi deyil ki, C. Məmmədquluzadənin nəsil şəcərəsini də ilk dəfə olaraq akademik İsa Həbibbəyli araşdıraraq ədəbi-elmi ictimaiyyətə təqdim edib.

İsa Həbibbəylinin əsl ziyalı, fədakar alim və vətənpərvər şəxsiyyət kimi formalaşmasında sözsüz ki, onun böyüyüb boya-başa çatdığı ailəsinin böyük rolu olub. Alimin atası Əkbər bəy doğma kəndində 50 ildən artıq müəllimlik edib, tanınmış ziyalılardan biri olub. Ailəsində gördüyü düzgünlük, ədalət, zəhmətsevərlik kimi nəcib xüsusiyyətlər, elm və təhsilə verilən yüksək qiymət gənc İsa Həbibbəylini elm aləminə daxil olmağa və bu sahədə ucalmağa sövq edib.

Ədəbiyyatşünas alim 1996-2013-cü illərdə Naxçıvan Dövlət Universitetinin rektoru vəzifəsində çalışıb. Həmin illərdə bu ali məktəbin həyatında köklü müsbət dəyişikliklər baş verib, beynəlxalq əlaqələr genişləndirilib, humanitar və ictimai elmlərin inkişafı yönündə tələpəklü qərarlar qəbul edilmişdir.

İsa Həbibbəyli 2013-cü il aprel ayının 24-dən etibarən AMEA-nın vitse-prezidenti vəzifəsində çalışır. O, eyni zamanda, Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktorudur. Görkəmli alimin ölkənin ali elm ocağında fəaliyyətə başlaması ilə AMEA-da humanitar elmlərin inkişafında yeni bir mərhələ başlayıb. O, akademiyanın ictimai həyatında yaxından və fəal iştirak edərək bir sıra beynəlxalq elmi konfransların keçirilməsinə, xarici ölkələrin elmi qurumları ilə əlaqələrin yaradılmasına mühüm töhfələr verib. Geniş elmi dünya görüşünə malik olması, elm yolunda böyük zəhmətsevərlik və məsuliyyət nümayiş etdirməsi onun nailiyyətlərinin əsas səbəbləridir.

Böyük alim Naxçıvandakı elmi-pedaqoji fəaliyyətini dayandırsa da, ürəyi daim doğma diyarı ilə döyünür. Naxçıvanın qədim tarixinə ruhən çox bağlı olan İ. Həbibbəyli bu gün də muxtar respublikada baş verən dəyişiklikləri, inkişaf tendensiyalarını yaxından izləyir. Akademik İsa Həbibbəylinin universal yaradıcılığında Naxçıvan mövzusu xüsusi yer tutur. O, "Naxçıvan tərənnümü olunur", "Naxçıvan abidələri", "Arpaçayı daşa bilməz" və s. kimi onlarla publisistik məqalənin müəllifidir.

Uşaqlığı əfsanəvi Arpaçayın ətrafında yerləşən kənddə keçdiyindən alim bu dağ

baycançılıq ruhuna rast gəlmək mümkündür. "Azərbaycanım" şeirində alim vətənə olan sevgisini belə dilə gətirir:

**Qulaq as, dünyanın ürək səsinə,
Gör ki, bu dünyanın marağıyam mən,
Nəzər sal, qocaman neft ölkəsinə,
O deyir: "Bəşərin çırağıyam mən".**

Səmimi və qayğıkeş insan olmaqla yanaşı, İsa Həbibbəylini Azərbaycan xalqına sevdiren ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri də onun nikbin, mərhəmətli, humanist və xeyrixah olmasıdır. O, hər zaman yardımsevərlik nümayiş etdirərək insanlara əl tutur, ondan kömək istəyənləri geri çevirmir.

Fəaliyyətə yeni başlayan tədqiqatçıların və tələbələrin dostu, böyük bir ədəbi məktəbin yaradıcısı olan alim gənclərin elm sahəsində uğurlar qazanmasına böyük həssaslıqla yanaşır.

Yeni nəslin vətənpərvər ruhda formalaşması, elmə marağ göstərməsi, cəmiyyət üçün faydalı bir insan kimi yetişməsi üçün əlindən gələni əsirgəmir.

Belə bir alimlə eyni dövrdə yaşamaq, onunla ünsiyyətdə olmaq imkanı mənim üçün böyük xoşbəxtlikdir. Jurnalist kimi fəaliyyət göstərdiyim müddətdə akademik İsa Həbibbəyli mənə dəstək göstərərək, gənc alim kimi formalaşmağımda böyük rol oynayıb.

Hər zaman İsa Həbibbəyli yaradıcılığını yaxından izləyərək, onun səlis və məzmunlu nitqini dinləyərək bəhrələnib, mənəvi qida almışam. Bütün bunlar məni ədəbiyyatla, jurnalistika və yazı sənəti ilə daha da bağlayıb.

Azərbaycanın elmi-ictimai həyatında İsa Həbibbəylini hər kəs parlaq zəka sahibi və alicənab şəxsiyyət kimi tanıyır. Dəyərli alimimiz bu gün də yorulmaz fəaliyyəti, maraqlı tədqiqatları, yüksək prinsipliliyi və əsl vətəndaş mövqeyi ilə Azərbaycan elminin inkişafına şərəflə xidmət edir.

Hörmətli İsa müəllim, sizi 70 illik yubileyiniz münasibətilə səmimi qəlbədən təbrik edir, can sağlığı, xoşbəxtlik və firavanlıq arzu edirəm. İnanıram ki, hələ uzun illər bütün ədəbiyyatsevərlər, Azərbaycanın dilinə və tarixinə önəm verənlər və bütövlükdə elm ictimaiyyəti üçün enerji ilə yazıb yaradacaq, tarixin neçə-neçə açılmamış səhifəsini işıqlandıracaqsınız. Doğum gününüz mübarək!

**Nərgiz Qəhrəmanova,
AMEA Rəyasət Heyəti aparatının
Mətbuat və informasiya idarəsinin
Elektron informasiya şöbəsinin rəis
müavini, AJB-nin üzvü,
gənc tədqiqatçı, dissertant**